

การทำลายวัตถุระเบิด

บทที่ ๑

การทำลายกระสุนวัตถุระเบิด

๑. กล่าวโดยทั่วไป

๑.๑ คำว่า “วัตถุระเบิด” หมายถึง ลูกกระเบิด กระสุนที่มีอำนาจการทำลายด้วยการระเบิด พ่นระเบิด ตอร์ปิโด กับระเบิด จรวด พลุ่สัญญาณ วัตถุระเบิดเคมี ชีวะ รั้งสี หรือสารเคมี ชีวะ รั้งสี อาวุธอุปกรณ์นิวเคลียร์ วัตถุระเบิดแสงเครื่อง และดินระเบิดที่ใช้ในการทำลาย ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวถึงนี้ได้ทั้งลงมา ยิ่งไปแล้ว วางไว้ ตั้งชนวนไว้ หรืออยู่ในระหว่างเก็บรักษา โดยอยู่ในสภาพไม่เรียบร้อย เช่น ด้าน ชำรุด พร้อมทั้งจะทำงาน กำลังทำงาน มีพิษอยู่ หรือเสื่อมสภาพที่จะทำให้เกิดอันตรายได้

๑.๒ การทำลายกระสุนวัตถุระเบิด หมายความว่า การทำลายวัตถุระเบิดตามที่กล่าวมาในข้อ ๑.๑ โดยรวมถึง การขุด ค้นหา การพิสูจน์ทราบ การทำให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย การประเมินค่า การเก็บกู้ และการขนย้าย

๑.๓ ขอบเขต เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการทำลายกระสุนวัตถุระเบิด จะต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร นายทหารทำลายวัตถุระเบิด หลักสูตรเจ้าหน้าที่เทคนิคทำลายวัตถุระเบิด หลักสูตรการทำลายวัตถุระเบิดของ กองทัพอากาศ หรือหลักสูตรที่เกี่ยวกับการทำลายวัตถุระเบิดของเหล่าทัพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้ง หลักสูตรที่เกี่ยวกับการทำลายวัตถุระเบิดของสถาบันอื่น ๆ ที่เทียบเท่าหลักสูตรของกองทัพอากาศ และได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ทำลายวัตถุระเบิด ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยผู้ปฏิบัติงานทำลาย วัตถุระเบิดเป็นประจำ พ.ศ.๒๕๖๔

๑.๔ ความมุ่งหมาย ในการเรียนวิชา “การทำลายกระสุนวัตถุระเบิด” นี้ ก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำลาย กระสุนวัตถุระเบิดได้สำเร็จอย่างถูกต้อง ปลอดภัย ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ทำลายวัตถุระเบิด

๒. กฎแห่งความปลอดภัยทั่ว ๆ ไป ในการทำลายวัตถุระเบิด

๒.๑ จะต้องจับถือวัตถุระเบิดด้วยความระมัดระวัง และต้องศึกษาคุณสมบัติของวัตถุระเบิดนั้น ๆ ให้เข้าใจ เสียก่อน จึงจะลงมือปฏิบัติ

๒.๒ การเตรียมการก่อนทำลาย การดำเนินการทั่วไป และการควบคุมการจุดระเบิด จะต้องให้อยู่ใน ความรับผิดชอบของคนเพียงคนเดียว เพื่อป้องกันการสั่งการสับสนอันจะก่อให้เกิดอันตรายขึ้นได้

๒.๓ ในระหว่างปฏิบัติงาน หากเกิดสงสัยวิธีการให้หยุดทันที แล้วศึกษาจากคู่มือ หรือถามผู้ชำนาญให้เข้าใจ อย่างถ่องแท้เสียก่อนจึงปฏิบัติงานต่อไป

๒.๔ ต้องมีระเบียบปฏิบัติมาตรฐานประจำ (ร.ป.ป.) ที่กำหนดวิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติที่แน่นอนไว้เป็น หลักปฏิบัติ

๒.๕ ก่อนที่จะดำเนินการทำลายกระสุนวัตถุระเบิดทุกครั้ง จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของบุคคล และทรัพย์สินเป็นประการแรก

๒.๖ การเลือกสนามทำลาย จะต้องให้ห่างจากที่มีคนอยู่อาศัย, ถนนสาธารณะ, สนามบิน และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ อย่างน้อย ๒,๔๐๐ ฟุต หรือถ้าหากระยะไม่ได้ก็ให้ศึกษาจาก T.O.11A-1-42, T.O.11A-1-58 หรือ AFM-91-201 ซึ่งมีตารางกำหนดระยะอันตรายของวัตถุระเบิดไว้ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๒.๖.๑ ระยะปลอดภัยเป็นฟุต = $300 \times \sqrt[3]{\text{น้ำหนักวัตถุระเบิด (ปอนด์)}}$ (สำหรับกระสุนวัตถุระเบิดที่ไม่มีเปลือก หรือ Bare Charges)

๒.๖.๒ ระยะปลอดภัยเป็นฟุต = $600 \times \sqrt[3]{\text{น้ำหนักวัตถุระเบิด (ปอนด์)}}$ (สำหรับกระสุนวัตถุระเบิดที่มีเปลือก แต่เวลาคำนวณให้ใช้เฉพาะน้ำหนักของวัตถุระเบิดไม่รวมเปลือก)

๒.๖.๓ ระยะปลอดภัยจากข้อ ๒.๖.๑ และ ๒.๖.๒ จะต้องไม่น้อยกว่า ๙๐๐ ฟุต แต่ถ้าหากคำนวณแล้วน้อยกว่า ๙๐๐ ฟุต ก็ต้องใช้ระยะ ๙๐๐ ฟุตเป็นระยะต่ำสุด

๒.๗ จะต้องใช้เวลาพอให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าที่หลบภัย (Shelter) และที่หลบภัยนี้จะต้องอยู่ห่างจากจุดที่ทำลาย อย่างน้อย ๓๐๐ ฟุต

๒.๘ จะต้องมีการมีจำนวนผู้ปฏิบัติงานในสนามทำลายน้อยที่สุดพอที่จะปฏิบัติงานได้เท่านั้น แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒ นาย

๒.๙ สนามทำลายจะต้องล้อมรั้ว และมีเครื่องหมายแสดงให้บุคคลภายนอกทราบว่าเป็นเขตอันตรายห้ามเข้า ถ้าเป็นสนามทำลายมาตรฐานจะต้องมีกองบังคับการ และเครื่องสื่อสารสามารถติดต่อกันได้ระหว่างกองบังคับการ และสนามทำลาย

๒.๑๐ อุปกรณ์ดับเพลิงจะต้องมีอยู่พร้อม พนักงานดับเพลิงจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับอันตรายของวัตถุระเบิด หรือแก๊สพิษที่จะดับ และจะต้องใช้อุปกรณ์ดับเพลิงได้อย่างถูกต้อง

๒.๑๑ ห้ามสูบบุหรี่ขณะทำลายกระสุนวัตถุระเบิดเป็นอันขาด

๒.๑๒ การทำลายกระสุนวัตถุระเบิดให้ปฏิบัติตาม ร.บ.ที่กำหนด ห้ามใช้วิธีลัด (Short Cut)

๒.๑๓ วัตถุระเบิดที่ใช้ทำลายหรือรอทำลาย จะต้องวางให้ห่างจากจุดที่ทำลายพอสมควร ทั้งนี้เพื่อป้องกันการระเบิดก่อนทำลาย สำหรับลูกระเบิดนั้นจะต้องวางให้ห่างอย่างน้อย ๓๐๐ ฟุต รวมทั้งจะต้องมีเครื่องป้องกัน ลูกไฟ หรือสะเก็ดระเบิดกระเด็นมาถูกอีกด้วย

๒.๑๔ รถที่บรรทุกกระสุนวัตถุระเบิดมานั้นจะต้องขนกระสุนวัตถุระเบิดลงจากรถให้หมด แล้วนำรถออกไปจากสนามทำลายนั้น ก่อนที่จะเริ่มทำลาย

๒.๑๕ หีบห่อที่บรรจุกระสุนวัตถุระเบิดมาจะต้องเปิดออกก่อนที่จะทำลาย และจะต้องวางให้ห่างซึ่งกัน และกันอย่างน้อย ๑๐ ฟุต

๒.๑๖ ห้ามบรรทุกเชื้อปะทุขนวน หรือเชื้อปะทุไฟฟ้ารวมไปกับกระสุนวัตถุระเบิดอย่างอื่น ถ้าสามารถทำได้ ควรแยกบรรทุกไปกับรถคนละคัน แต่ถ้าจำเป็นต้องบรรทุกรวมไปในรถคันเดียวกัน ก็จะต้องหาวิธีการแยกออกจาก วัตถุระเบิดชนิดอื่นให้ปลอดภัย

๒.๑๗ เครื่องมือทุกชนิดที่จะนำมาใช้ในการทำลายกระสุนวัตถุระเบิด จะต้องไม่ก่อให้เกิดประกายไฟ (Non-Sparking Tools)

๒.๑๘ กระสุนวัตถุระเบิดที่รอการทำลาย หรือรอการขนส่งจะต้องมีเครื่องป้องกันมิให้ถูกแสงแดดโดยตรง

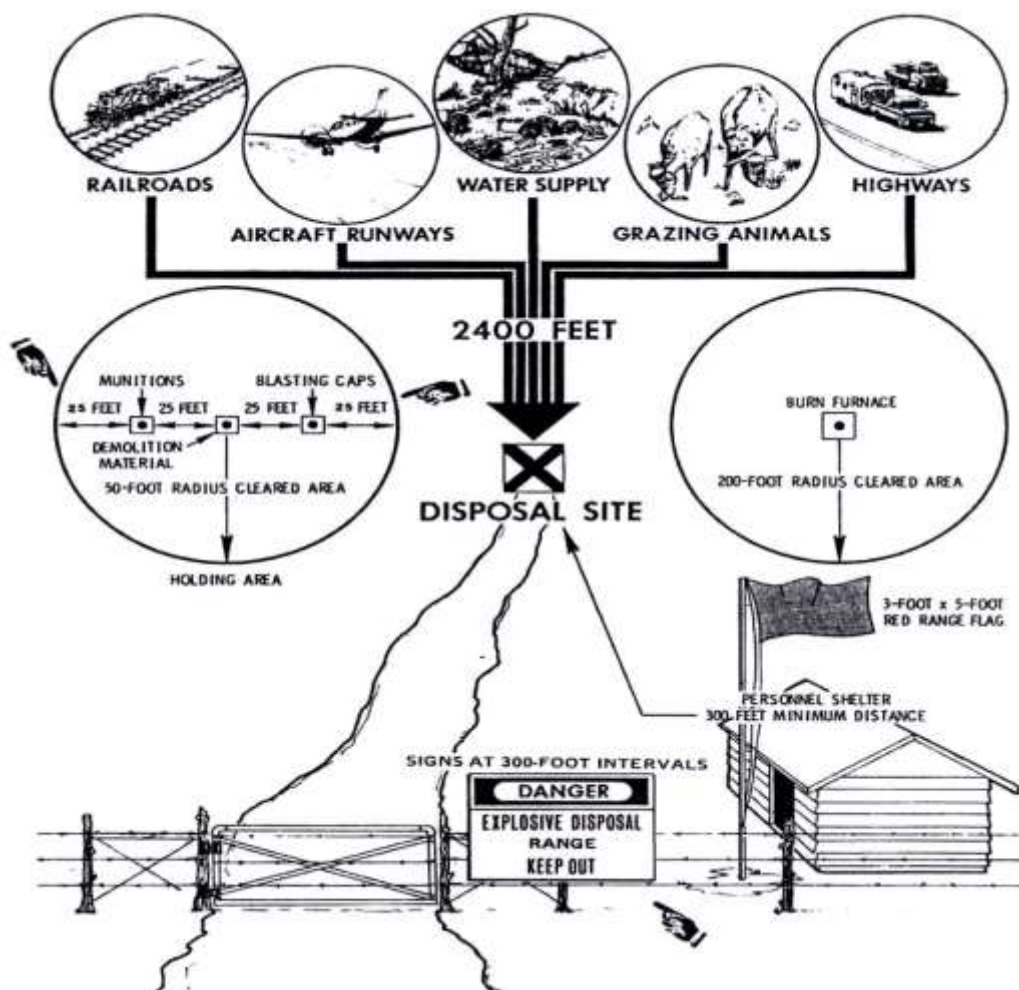
๒.๑๙ ถ้าเกิดการต้านจากการจุดระเบิด จะต้องรอนาน้อย ๓๐ นาที สำหรับระบบจุดระเบิดโดยใช้ไฟฟ้า และอย่างน้อย ๑ ชั่วโมง บวกกับเวลาที่ถ่วงไว้อีก สำหรับระบบจุดระเบิดแบบไม่ใช้ไฟฟ้า จึงจะเข้าไปตรวจและแก้ไขได้

๒.๒๐ หลังจากเสร็จสิ้นการทำลายครั้งหนึ่ง ๆ แล้ว ให้ตรวจวัตถุระเบิดที่อาจหลงเหลืออยู่ แล้วดำเนินการทำลายเสียให้หมด

๒.๒๑ ผู้ที่ร่วมปฏิบัติงานทำลายจะต้องรู้วิธีการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น และจะต้องมีชุดปฐมพยาบาลอยู่ครบ ถ้าสามารถกระทำได้ให้ขอเจ้าหน้าที่พยาบาลไปเตรียมพร้อมไว้ด้วย

๒.๒๒ ผู้ที่เป็นหัวหน้าชุด หรือรับผิดชอบในการทำลายแต่ละครั้ง จะต้องประชุมชี้แจงให้ผู้ร่วมงานทราบถึงขั้นตอนในการปฏิบัติ และอันตรายจากวัตถุระเบิดที่จะทำลายนั้นทุกครั้ง

๒.๒๓ ผู้ที่จะปฏิบัติงานด้านการทำลายทุกคน จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วเป็นอย่างดี

ภาพที่ ๑ ระยะห่างจากสนามทำลายวัตถุระเบิดกับแหล่งชุมชน/เส้นทางสาธารณะ

๒.๒๔ คู่มือที่ควรศึกษาก่อนจะดำเนินการทำลายทุกครั้งคือ

๒.๒๔.๑ ร.ป.ป.ที่กำหนดไว้

๒.๒๔.๒ T.O.11A-1-42

๒.๒๔.๓ T.O.11A-1-58

๒.๒๔.๔ AFM 91-201

๒.๒๔.๕ T.O.60A-1-1-9/60A1-1-1-31

๒.๒๔.๖ FM 5-250

๒.๒๕ การดำเนินการของกระสุนวัตถุระเบิดเป็นอันตรายมากสำหรับเจ้าหน้าที่ทำลาย และบุคคลอื่น ๆ ดังนั้น การจุดระเบิด หรือจุดไฟเพื่อเผากระสุนวัตถุระเบิดควรใช้การต่อวงจรระเบิดแบบวงจรคู่ (หมายถึงการต่อวงจรจุดระเบิดสองวงจรที่เป็นอิสระต่อกัน แต่จุดระเบิดต่อดินนำระเบิดแท่งเดียว หรือกองเดียวกัน หากวงจรใดวงจรหนึ่งเกิดการด้าน อีกวงจรหนึ่งยังสามารถจุดระเบิดได้)

๓. การเลือกสนามทำลาย (วิธีเผา หรือวิธีระเบิด)

การเลือกสนามทำลายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการทำลายกระสุนวัตถุระเบิดอาจทำให้เกิดอันตรายต่อบุคคล และทรัพย์สินที่อยู่ใกล้เคียงได้ แต่ถ้าจะเลือกสนามทำลายที่อยู่ไกลจากคลังเก็บกระสุนวัตถุระเบิดมากเกินไป ก็จะทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการขนย้าย ดังนั้นจึงไม่ควรเลือกสนามทำลายที่อยู่ไกลเกินไป สนามทำลายที่เหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับภูมิประเทศ และสถานที่ที่สามารถหาได้ การวางแผนเลือกสนามทำลายที่เหมาะสมนั้น มีหลักดังนี้

๓.๑ สนามทำลายจะต้องอยู่ห่างจากอาคารบ้านเรือน, ถนนหลวง, ทางรถไฟ ฯลฯ อย่างน้อย ๒,๔๐๐ ฟุต

๓.๒ สนามทำลายจะต้องอยู่ห่างจากสนามบิน, ทางวิ่ง และทางร่อน ซึ่งเครื่องบินจะต้องบินผ่านเสมอ

๓.๓ สนามทำลายจะต้องอยู่ห่างจากสถานีวิทย์ และสถานีเรดาร์ตามที่กำหนดไว้ในคู่มือ (AFM 91-201)

๓.๔ ห้ามสร้างถนนคอนกรีต หรือถนนลาดยาง หรือถนนที่ลงรากฐานอื่น ๆ ในสนามทำลาย ให้ใช้ถนนดิน

๓.๕ ห้ามเลือกสนามทำลายที่สงสัยว่าอาจจะมีกระสุนวัตถุระเบิดฝังไว้

๓.๖ จะต้องวางแผนล่วงหน้าในการใช้มูลดินธรรมชาติให้มากที่สุด

๓.๗ สนามทำลายที่ดีควรเป็นพื้นที่แห้งตามธรรมชาติซึ่งมีรัศมีประมาณ ๒๐๐ ฟุต

๓.๘ สนามทำลายจะต้องมีพื้นที่มากพอที่จะปฏิบัติการทำลายได้มากกว่า ๑ ครั้ง ภายใน ๒๔ ชม.

๓.๙ จะต้องมีความสามารถที่จะมองเห็นได้ทั่วทั้งสนามทำลาย เพื่อที่จะสามารถควบคุมการเข้าออกของบุคคลได้สะดวก

๓.๑๐ สนามทำลายที่ดีจะต้องมีทิศทางลมพัดประจำที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำลายวัตถุระเบิดเคมี

หมายเหตุ การเลือกสนามทำลายจำเป็นจะต้องวางแผนไว้ล่วงหน้า และต้องพิจารณาหลาย ๆ ด้าน โดยมีความมุ่งหมายหลักเพื่อป้องกันการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สิน, ไม่ไกลเกินไป และสามารถทำลายได้หลาย ๆ จุดในสนามเดียวกัน